

Cu regizorul DINU CERNESCU despre „Amadeus“ de Peter Shaffer la Teatrul Giulești

— ...*Amadeus* ?

— Da ! *Amadeus* ! Piesa este azi cunoscută, faimoasă, are deja o carieră internațională strălucită, Londra, New York, Bruxelles, Varșovia, Leningrad, Roma, Berlin... Acum trei ani, în noiembrie 1979, eram la Bruxelles, montam la Teatrul Național *Măsură pentru măsură*, când Jacques Huisman, directorul, mi-a spus că tocmai văzuse la Londra o piesă senzațională : *Amadeus* de Peter Shaffer. Numele autorului nu-mi era necunoscut. Am căpătat textul într-o traducere franțuzească „informativă“, și piesa mi s-a părut extraordinară. E scrisă cu rigorea unei partituri muzicale, nici un cuvânt, nici o replică nu poate fi mutată, determinându-mă să-mi schimb obiceiurile...

— După câte știu însă, piesa există în mai multe variante !

— Două ! Varianta londoneză, prima, regizată de Peter Hall, și cea new-yorkeză, în care autorul a rescris piesa, asistând la repetiții. Cunoscutul actor Ian McKellen (interpretul lui Salieri) ne-a povestit, când a fost recent la București, cum Peter Shaffer se instala cu mașin de scris în mijlocul sălilor și refăcea anumite scene, studiind reacțiile interpreților și — vreau s-o cred, ca regizor — preluând unele dintre sugestiile directorului de scenă, același Peter Hall.

— Piesa, la prima lectură, e șocantă. Distruge o imagine divină : Mozart ! Parte din public va accepta cu greu că Flautul fermecat e opera unui puști dezamărat...

— Acest aspect face parte din ciudățenia piesei și din misterul ei... E adevărat, Mozart e „demitizat“... Dar în aparență, la un prim nivel al lecturii. Evi-

dent, cu toții purtăm în bagajul nostru cultural o anume imagine „divinul“, „gingașul“, „suavul“ Mozart. După lectura piesei, am început să-i caut sursele, documentându-mă. Spre uimirea mea, am constatat, pe documente autentice (biografii, corespondență, facsimile), că autorul acestei muzici geniale era un om care, dincolo de rarele momente cînd stîrnea extazul celor din jur, se comporta ca un copil răzgîiat, fanfaron, fericit să arunce insulte, autor de scrisori neînșinate, cu gust pentru o vestimentație tipătoare, vulgară, în raport cu stilul epocii. Pe scurt, o altă imagine, care a fost cu greu acceptată, oriunde s-a jucat piesa. La premiera absolută, cronicile englezești, primele, au strigat „sacrilégiu“ !

— Martin Esslin, printre alții...

— Da, el și alții, pînă cînd specialiștii au produs documentele, și atunci s-a văzut că Shaffer a scris într-un fel o piesă documentară, chiar o piesă istorică. În aparență, istorică...

— Pe ce latură a piesei cade accentul spectacolului ?

— M-a interesat ideea ei fundamentală : coaliția mediocrității care distruge geniul ! Cred că piesa se înscrie deplin și logic în preocupările mele de a face un teatru de hermeneutică socială și implicare politică.

— ...*Radu Beligan, Salieri... la Giulești* ?

— Da, la Giulești, este prima mea întâlnire cu actorul Radu Beligan, o întâlnire absolut extraordinară ! Nu pot să-mi iert că ea nu s-a produs mai devreme ! Spectacolul nostru, dealtfel, beneficiră de mai multe întâlniri neașteptate !

Cea dintre un regizor căruia îi place de obicei să se joace cu textul după propria-i fantezie, vorbesc despre mine, și actorul care respectă în mod deosebit textul. Alături de Beligan, cu o voluptate nouă, am redescoperit valoarea și sensul cuvîntului. Săptămîni în șir am stat împreună — alături de Beatrice Staicu, autoarea excelentei traduceri — lucrînd la text, confruntînd variantele. Noi jucăm varianta a doua, mai concisă, mai percutantă, mai „emoționantă“, cum spune Beligan. O altă întâlnire interesantă mi se pare cea dintre Radu Beligan și Răzvan Vasilescu (Mozart) : de o parte, un actor la apogeu' carierei, de cealaltă parte, un tînăr, aproape un debutant. Un mare, un foarte mare actor, căruia e suficient să-l spui două vorbe ca să știe cum să joare un monolog de patru pagini, și un tînăr talentat, cu care trebuia să lupt, ca să în-

M. I.

(Continuare în p. 51)

OASPEȚI

Un patron numit Molière

Scapin și Geronte, înfățișați de
Bernard Jung și Georges Audoubert

Trei actori și un „maestru de ceremonii”, un „factotum” în rochie de seară și cu aer grav de conferențiar, ne-au reconstituit, pe o scenă improvizată, din frânturi, monoloage, proiecții de diapozitive și scurte expuneri, trei secole de Comedie Franceză. Scriitoarea Nadine Audoubert, autoarea acestei originale „conferințe”, împreună cu doi societari ai Casei lui Molière, Georges Audoubert și Nathalie Nerval, și cu un tânăr actor Bernard Jung, ne-au invitat la o seară de teatru și de istorie a teatrului francez. O sui-generis reprezentație-expunere, readucând în memoria spectatorilor geneza Comediei Franceze, din două faimoase trupe ale epocii — aceea de la Hôtel de Bourgogne și aceea de la Hôtel de Guénégaud. Am parcurs astfel un itinerar celebru, o călătorie în timp, dar și în spațiu, în sălile, saloanele, foaierele și cabinele „Casei”, și în trecutul ei prestigios... Ilustre glorii apuse, nume cele-

bre, anecdote șagălnice. Armande Béjart și Mademoiselle Mars, La Grange și Talma, Rachel și Mounet-Sully, Racine și Corneille, Victor Hugo și Alfred de Musset au prins viață pentru o clipă și au intrat în dialog, sfidând cronologiile și exactitatea istorică. Asupra acestor nume și date, dintr-un adevărat Larousse teatral, plana, uriașă, umbra Patronului... Din tabloul lui Pierre Mignard, Molière ne privea, iar colegii săi de breaslă, comedienii, ne-au „cită”, cu o naturalețe nu lipsită de o oarecare emfază, câteva pasaje celebre: din *Vicleniile lui Scapin*, din *Tartuffe*, din *Mizantropul*... „Comedia Franceză este în primul rînd o stare de spirit”, a spus cîndva un concețean al nostru, societar al Casei, Yonnel. Seara oferită de Biblioteca Franceză din București ne-a îngăduit să receptăm această „stare de spirit”.

Mira IOSIF

(Continuare din p. 31)

vingă, în primul rînd, „complexul Beligan”. Acest complex l-a soluționat, mai bine ca oricine, chiar Radu Beligan. Rar am cunoscut un partener de scenă atît de atent și de grijuliu cu „adversarul” său. Rar am văzut un partener atît de generos. Ritmul susținut de lucru al lui Beligan m-a făcut să-l porecesc „actorul-locomotivă”. Exactitatea lui profesională e imbatabilă și în repetiții; în raporturile lui cu regizorul, Beligan nu se poartă ca o vedetă, ci cu o modestie

de la care ar avea de învățat cam mulți. Avem mare nevoie de MAESTRI.

— ...și spectacolul? Decorul, costumele, restul distribuției? Muzica, presupun că o cunoaștem!

— Scenografia, o soluție originală, aparține Danielei Codarcea. Nu vreau să vorbesc despre decor, scena va găsi singură. În distribuție: Irina Mazanitis (Constanze Weber), Paul Ioachim (Iosif al II-lea), Ion Vilcu, Sergiu Demetriad, Mircea Cruceanu (consilierii Curții Imperiale), Jorj Voicu și Mihai Stan (Venticelli-vintulețele purtătoare de vorbe).